

Seniorské bydlení na plochách brownfields v městě Brně

Ing. arch. Lucie Látalová

Školitel: doc. Ing. arch. Dagmar Glosová, Csc.

Ústav navrhování I., FA VUT Brno

Recenzent: Ing. arch. Jan Velek, Ph.D.

Disertační práce má na základě zkoumání stavu problematiky prověřit možnosti bydlení pro seniory ve městě Brně a určit zásady pro jejich navrhování tak, aby jejich rozmístění umožňovalo dostatečné pokrytí v rámci jednotlivých městských částí. Cílem práce je v závěru určit oblasti potřebného doplnění a vyhledat plochy, především s využitím ploch městských brownfields

Klíčová slova: Urbanistické začlenění staveb pro seniory ve struktuře města Brna, Funkční vazby ve městě, Nové využití brownfields, Rekonstrukce, rekonverze, Zdravé stáří

Doctoral thesis, based on examining the actual state, verify problems of housing options for seniors in Brno and determine principles for their design, so that their deployment allow sufficient coverage in the individual city quarters. The aim is to find areas of the required additions and search urban areas using the brownfield.

Keywords: Integration of urban buildings for seniors in the structure of the city of Brno, Functional relations in the city, New brownfields utilization, Reconstruction, reconversion, Healthy old age

1 Situace pro seniory v městě Brně

Situace ve městě Brně je obdobná ostatním městům v České Republice. Město Brno je rozděleno do 29 městských částí. Pokud bychom vycházeli z předpokladu, že 95 % obyvatel nad 65 let žije ve vlastním bytě a 5 % v pobytových zařízeních pro seniory, je situace v mnohých částech zcela nedostačující. Dle předpokladů demografického vývoje se zachováním kvalitativního procentuálního poměru 5 % se kvantitativně zvýší počet důchodců. Z příkladu části Brna-města je patrné, že počet důchodců nad 60 let činí kolem 18 tisíc. 17,100 zůstává ve svém bytě a pro 900 je nutno zajištění institucionální péče.

Tabulka znázorňuje počet obyvatel jednotlivých částí města Brna, každá z nich má rozdílné požadavky na počet a velikost institucionální péče pro seniory.

Městská část	Počet obyvatel
Brno-střed	89 581
Brno-Žabovřesky	22 280
Brno-Královo Pole	27 729
Brno-sever	45 908
Brno-Židenice	20 376
Brno-Černovice	7 263
Brno-jih	9 456
Brno-Bohunice	17 300
Brno-Starý Lískovec	14 220
Brno-Nový Lískovec	11 400
Brno-Kohoutovice	13 339
Brno-Jundrov	3 844
Brno-Bystrc	23 710
Brno-Kníníčky	513
Brno-Komín	7 251
Brno-Medlánky	3 163
Brno-Řečkovice a Mokrá Hora	14 991
Brno-Maloměřice a Obřany	4 844
Brno-Vinohrady	14 823
Brno-Líšeň	25 388
Brno-Slatina	8 530
Brno-Tuřany	4 631
Brno-Chrlice	3 176
Brno-Bosonohy	2 210
Brno-Žebětín	2 070
Brno-Ivanovice	999
Brno-Jehnice	752
Brno-Ořešín	452
Brno-Útěchov	446
Brno	376 172

Obr. 1.: Počet obyvatel jednotlivých městských částí,
zdroj: SLBD 1980, 1991, 2001 a aktuální data 2009 ČSÚ

věkové složení obyvatel Brno-střed		
0 - 9 let	10 317	11,5 %
10 - 19 let	8 103	9,0 %
20 - 29 let	13 760	15,4 %
30 - 39 let	16 982	19,0 %
40 - 49 let	11 469	12,8 %
50 - 59 let	10 424	11,6 %
60 - 69 let	9 023	10,1 %
70 - 79 let	5 334	6,0 %
80 - 89 let	3 593	4,0 %
90 - více let	576	0,6 %

Obr.2: Demografické údaje, Zdroj: MČ Brno-střed(údaje platné k 11.12.2011)

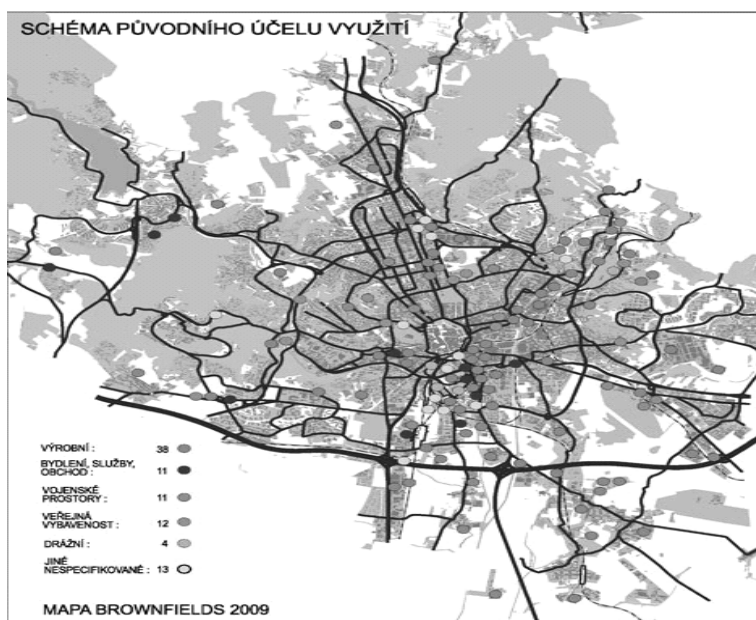
Z tabulky je patrné věkové rozložení obyvatel městské čtvrti Brno-město. Početnou skupinou jsou občané od 50 do 59 let, která dohání skupinu v produktivním věku 30-39 let. Pokud se podíváme na věkovou skupinu 10-19 let mají senioři početní převahu. V budoucnu je nárůst věkově staršího obyvatelstva nevyhnutelný fakt, na který je nutno reagovat.

2 Brownfields v městě Brně

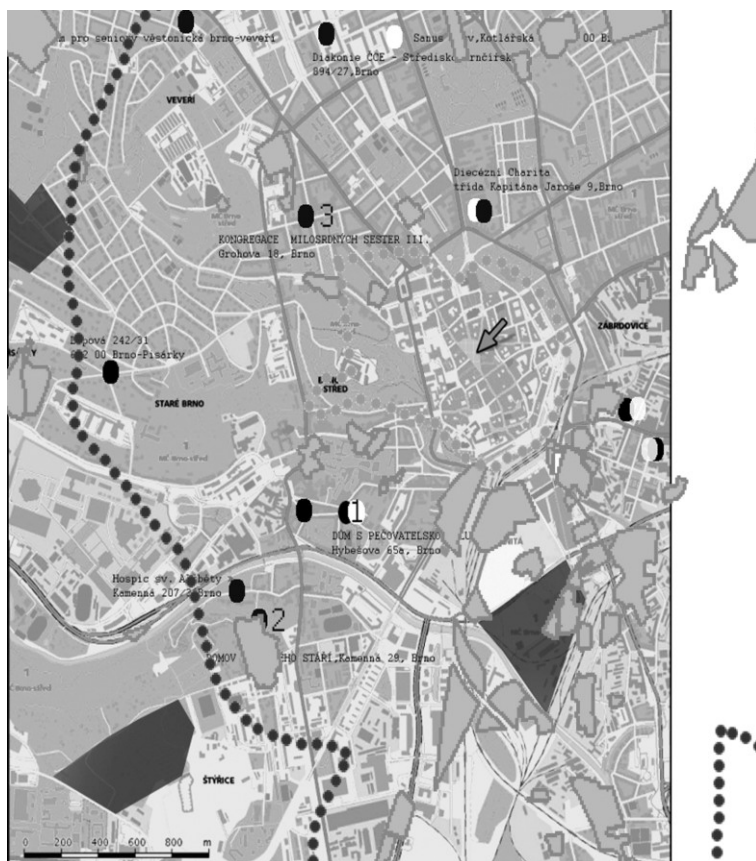
V Brně se nachází podle evidence 127 lokalit brownfields o rozloze nad 0,5 ha. Součet těchto území je 556 ha což tvoří pokrytí 6,3% zastavěného území města . Lokality s největším výskytem brownfields jsou v Maloměřicích, Králově poli nebo Tmitě. Lokality se nachází především v bývalých nebo současných průmyslových zónách a kolem řek. Možné východisko je využití brownfields k rekonverzi na ekologických principech k výstavbě center pro seniory a jejich začleněním přímo do struktury města. Jejich doplněním do ploch brownfields bude zajištěno rovnoměrné rozložení v rámci městské čtvrti.

Obr.2. Lokace brownfields v městě Brně, zdroj: GEODIS BRNO, spol. s r.o., SHOCart spol. s r.o., T-MAPY spol. s r.o.

Obr.3: lokace brownfields, funkční využití, Brno (zdroj: ibmo, 17.5.2011, Brno)

Obr.4 : Brno- Střed jako modelový příklad

Ne všechny plochy brownfields jsou vhodné pro účely seniorského bydlení. Z výše uvedeného je patrné původní funkční využití ploch.

2.1 Alternativy využití brownfields, inspirace situací v zahraničí

Zahraniční příklady poukazují na nový způsob využití městských brownfields k účelům komunitních zahrad. Jde o formu veřejných zahrad obhospodařovaných určitou komunitou. Tyto brownfields jsou jednou z možností, jak kultivovat obytné prostředí, cestou podporující dobré sociální vztahy v komunitě zúčastněných, tedy i přívětivý vztah k seniorům. Přítomnost přírody a zeleně přispívají k dobrému psychickému stavu. Realizace komunitních zahrad v blízkosti seniorského bydlení umožňuje mezi generační kontakt a začlenění do společnosti. Senior tak nemá pocit sociálního vyloučení.

Obr.5.: komunitní zahrada (zdroj: Mile End Community Serge; Martin, 2008)

3 Seznam použité literatury a pramenů

[1]BURCIN, Boris, RNDr. Ph.D., Kučera Tomáš, RNDr. CSc., *Prognóza populačního vývoje České Republiky na období 2008–2070*

[2]GLOSOVÁ, Dagmar, doc. Ing. arch. CSc., *Bydlení pro seniory*, Brno ERA, Brno, 2006, 179 str., ISBN 80-7366057-1

[3]MOŽNÝ I.: *Moderní rodina (mýty a skutečnost)*. Brno: nakladatelství Blok, 1990

[4]ERA atelier- zpracovatelský kolektiv, *územní studie aglomeračních vazeb města Brna a jeho okolí*, 2. etapa-návrhová část, [online], říjen 2009, Dostupné::http://up.kr.jihomoravsky.cz/download/US/2231/US_BA_soubory/US_BA_text.htm

[5]DRKOŠOVÁ, Marcela Ing.arch., *přístup města při přípravě projektů regenerací*. [online]. 15.10.2011. dostupné z <http://www.ibmo.cz/bmo/39487-uzemne-planovaci-pristup-mesta-k-problematicke-brownfields.html> (přístup 3. 1. 2012)

[6]Odbor sociální péče MMB, *Zpráva o sociální péči ve městě Brně za rok 2007*. [online]. dostupné z: www.bmo.cz